

ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΛΙΒΑΔΕΙΑΣ

ΤΑΞΗ Γ'1

Η ΛΙΒΑΔΕΙΑ ΚΑΙ Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

ΤΟΥ 1821

Η προτομή του Μπούσγου και η μαρμάρινη στήλη στο 1ο Γυμνάσιο της Λιβαδειάς

Βασίλης Μπούσγος γεννήθηκε στην ορεινή Ναυπακτία το 1796. Ήταν το πρωτοπαλίκαραο του Αθανάσιου Διάκου στο αρματολίκι της Λιβαδειάς .

Την παραμονή της Επανάστασης σκότωσε στο Χάνι του Ζεμενού τον Τούρκο ταχυδρόμο και τον συνοδό του, που μετέφεραν στον Χασάν Αγά, τον βοεβόδα της Λιβαδειάς, την είδηση για την Επανάσταση. Στη μάχη για την απελευθέρωση της Λιβαδειάς αγωνίστηκε με γενναιότητα και τραυματίστηκε. Πήρε μέρος σε διάφορες μάχες του Αγώνα, όπως στην Αλαμάνα, την Αράχοβα και αλλού. Μετά την Απελευθέρωση επέστρεψε στη Λιβαδειά, όπου πέθανε το 1860 σε ηλικία 64 ετών φτωχός και ξεχασμένος. Τα αποκαλυπτήρια της προτομής του Βασίλη Μπούσγου έγιναν το 1960 μετά από δωρεά Ο « Φίλοι της Λιβαδειάς » του Συλλόγου οι γλύπτες ήταν ο Ιωάννης Κουλούρης. Το 1996 η Ομοσπονδία Εκδρομικών Σωματείων Ελλάδας τοποθέτησε μια μαρμάρινη στήλη στο σημείο προς τιμήν του ήρωα.

Ο Αθανάσιος Διάκος γεννήθηκε στην Φωκίδα τον Ιανουάριο του 1788. Το 1814 κατατάχτηκε ως σωματοφύλακας στην αυλή του Αλή Πασσά στα Γιάννενα, όπου γνώρισε τον Οδυσσέα Ανδρούτσο.

Το 1818 μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία και από το 1820 ήταν επικεφαλής στο αρματολίκι της Λιβαδειάς. Τον Μάρτιο του 1821 οργάνωσε τον ξεσηκωμό στη Λιβαδειά και ήταν αυτός που απελευθέρωσε την πόλη την 1η Απριλίου 1821. Στις 23 Απριλίου 1821 αντιμετώπισε στη μάχη της Αλαμάνας τον Ομέρ Βρυώνη, όμως οι Έλληνες ηττήθηκαν και ο Διάκος συνελήφθη, για να θανατωθεί την επόμενη ημέρα με έναν μαρτυρικό τρόπο στη Λαμία. Το 1977 τοποθετήθηκε η πρώτη προτομή του Διάκου στην περιοχή της Κρύας, η οποία ήταν δωρεά του Μορφωτικού Συλλόγου Λιβαδειάς. Το 2008 έγιναν τα αποκαλυπτήρια και μιας δεύτερης προτομής στην Αγία Παρασκευή μετά από πρωτοβουλία του Μορφωτικού Συλλόγου Λιβαδειά και δωρεά των αδερφών Μπράμη.

Η προτομή του του Διάκου στην Κρύα

Η προτομή του Κολοκοτρώνη στην πλατεία Εθνικής Αντιστάσεως.

Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης γεννήθηκε στη Μεσσηνία στις 3 Απριλίου 1770. Υπήρξε ηγετική μορφή της Ελληνικής Επανάστασης στην Πελοπόννησο και είναι γνωστός με το προσωνύμιο «Γέρος του Μοριά»

Στις 23 Μαρτίου του 1821 συμμετείχε στην απελευθέρωση της Καλαμάτας και στη συνέχεια νίκησε του Οθωμανούς στο Βαλτέτσι και απελευθέρωσε την Τριπολιτσά. Αντιμέτωπος τον Δράμαλη στα Δερβενάκια, ενώ αργότερα φυλακίστηκε από τους αντιπάλους του κατά τη διάρκεια των ελληνικών εμφύλιων συγκρούσεων. Απελευθερώθηκε το 1825 για να αντιμετωπίσει τον Ιμπραήμ και κράτησε επαναστατημένους τους Έλληνες μέχρι τη ναυμαχία του Ναβαρίνου. Μετά την Απελευθέρωση φυλακίστηκε από την Αντιβασιλεία και καταδικάστηκε σε θάνατο. Αργότερα ο βασιλιάς Όθωνας τον απελευθέρωσε και τον διόρισε σύμβουλο της Επικρατείας. Πέθανε στην Αθήνα στις 4 Φεβρουαρίου του 1843.

Βιβλιοθήκη Λιβαδειάς

Το Κάστρο της Λιβαδειάς

Το μεσαιωνικό κάστρο της Λιβαδειάς χτίστηκε την περίοδο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, ενώ τη σημερινή του μορφή την απέκτησε την περίοδο των Καταλανών μισθοφόρων.

Τη νύχτα της 28ης Μαρτίου 1821 ο Αθανάσιος Διάκος με τα παλικάρια του κατέλαβε τον λόφο του προφήτη. Στη συνέχεια ζήτησε από τον Τούρκο βοεβόδα Χασάν να παραδοθεί και όταν εκείνος αρνήθηκε, ξεκίνησε η πολιορκία του κάστρου. Μετά από λίγες μέρες, στις 31 Μαρτίου 1821, οι Τούρκοι παραδόθηκαν και η πόλη απελευθερώθηκε.

Τον Ιούνιο του 1821, ο Ομέρ Βρυώνης με το στρατό του εισέβαλε στην πόλη. Οι κάτοικοι της Λιβαδειάς κλείστηκαν στο κάστρο για να αμυνθούν. Οι Οθωμανοί ζήτησαν την παράδοσή τους, αλλά εκείνοι αρνήθηκαν και άρχισε η πολιορκία. Όταν οι προμήθειες τελείωσαν, οι κάτοικοι αποφάσισαν να πραγματοποιήσουν έξοδο από το κάστρο (26 Ιουνίου 1821).

Η Λιβαδειά κατά τη διάρκεια της Επανάστασης ήταν το πεδίο συγκρούσεων ανάμεσα στους Οθωμανούς και τους Έλληνες. Η πόλη απελευθερώθηκε μετά τη μάχη της Πέτρας (1829) και το κάστρο εγκαταλείφθηκε σταδιακά. Το νεότερο κτίσμα από το 1830 ως τις μέρες μας, είναι ο ναός της Αγίας Σοφίας, ο οποίος κατασκευάστηκε στο τέλος του 19ου αιώνα ή στις αρχές του 20ου αιώνα.

Ο πύργος της Ώρας

Ο πύργος της Ώρας απέκτησε τη σημερινή του μορφή μετά το 1950, όταν ανακατασκευάστηκε και τοποθετήθηκε σε αυτόν το ρολόι, το οποίο ήταν δωρεά του Αναστάσιου Θωμόπουλου στη μνήμη του αδερφού του Ευθύμη, ο οποίος σκοτώθηκε στον ελληνοϊταλικό πόλεμο.

Ο πύργος κατασκευάστηκε την περίοδο της Φραγκοκρατίας και λειτουργούσε ως πυρσός για την έγκαιρη ενημέρωση των κατοίκων για εχθρικές επιδρομές. Οι Ευρωπαίοι περιηγητές του 19ου αιώνα αναφέρουν πως στο κτίριο είχε τοποθετηθεί ρολόι, και το κτίσμα αποκαλούνταν ως ο πύργος της Ώρας.

Σύμφωνα με την επικρατούσα άποψη το ρολόι ήταν δώρο του Άγγλου λόρδου Έλγιν, ώστε να του επιτρέψουν οι οθωμανικές αρχές και οι τοπικοί κοτσαμπάσηδες να διεξάγει ανασκαφές στην περιοχή, για να εντοπίσει το μαντείο του Τροφωνίου. Την άποψη αυτή απορρίπτει ο Πάνος Στάμου, ο οποίος υποστηρίζει ότι ο λόρδος Έλγιν ποτέ δεν έδειξε ενδιαφέρον για την πόλη της Διβαδειάς.

Την περίοδο της Επανάστασης στον πύργο της Ώρας είχαν καταφύγει οι Τούρκοι, οι οποίοι 'πολιορκούνταν από τους άνδρες του Αθανάσιου Διάκου. Μετά την παράδοση του κάστρου στους Έλληνες παραδόθηκαν και οι Οθωμανοί που είχαν βρει καταφύγιο στον πύργο.

Μετά την παράδοση του Κάστρου και του πύργου της Ώρας από τους Οθωμανούς στους Έλληνες επαναστάτες, οι κάτοικοι της Λιβαδειάς συγκεντρώθηκαν στην εκκλησία της Αγίας Παρασκευής για την ευχαριστήρια δέηση και την ευλογία της σημαίας του Διάκου.

Στη δοξολογία πήραν μέρος ο Μητροπολίτης Αθηνών, Διονύσιος και οι επίσκοποι Σαλώνων (Άμφισσα), Ησαΐας και Ταλαντίου (Αταλάντη) Νεόφυτος. Μετά το τέλος της αποφάσισαν όλοι μαζί δια βοής να είναι προσωρινοί κυβερνήτες της Ανατολικής Ελλάδας ο Νικόλαος Νάκος, ο Ιωάννης Φίλωνας και ο Ιωάννης Λογοθέτης παίρνοντας την ονομασία Κόνσολοι και αρχηγός των όπλων ο Διάκος.

Το 2008 ο Μορφωτικός Σύλλογος Λιβαδειάς, μετά τη δωρεά της οικογένειας Μπράμη, τοποθέτησε στον χώρο την προτομή του Αθανάσιου Διάκου, έργο του γλύπτη Γιώργου Καλακαλλά. Στον αύλειο χώρο υπάρχει αναρτημένη και η επαναστατική σημαία του Διάκου.

Τέλος, στον Ιερό Ναό φυλάσσεται ο σταυρός όπου ορκίστηκαν οι αγωνιστές την 1η Απριλίου 1821. Στον ίδιο χώρο κάθε Πρωταπριλιά πραγματοποιείται η εκδήλωση του Δήμου Λεβαδεών για την απελευθέρωση της Λιβαδειάς από τους Οθωμανούς.

Η εκκλησία της Αγίας Παρασκευής